

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 28/2005
23.9.2005

BEGRAVNINGSVÄSENDETS AVGIFTER

Kyrkostyrelsen tillsatte på sitt sammanträde 14.12.2004 en arbetsgrupp för att sammanställa anvisningar till församlingarna om begravningsväsendets avgifter. Arbetsgruppen lämnade in sitt betänkande 20.6.2005 (Begravningsväsendets avgifter, serie C 2005:3). Kyrkostyrelsen godkände betänkandet på sitt sammanträde 20.9.2005.

Enligt begravningslagen får avgifterna för upplåtelsen av en gravplats, tjänster i anknytning till gravsättningen och skötseln av graven vara högst så stora som produktionskostnaderna för respektive tjänst. Grunderna för avgifterna ska vara desamma för alla som församlingen är skyldig att tillhandahålla en gravplats för. Avgifterna får inte visa på sådana skillnader som har att göra med personen i fråga. För olika tjänster kan dock olika avgifter tas ut. Förutom bestämmelserna om avgifter i begravningslagen skall man vid fastställandet av avgifterna beakta bestämmelsen i 6 § i grundlagen om jämlikhet och det därtill relaterade diskrimineringsförbudet samt den förvaltningsrättsliga jämlikhetsprincipen. Avgifterna får inte vara ens indirekt diskriminerande.

Bestämmelser som ska tillämpas i olika situationer:

1. Tjänster som avses i 6 § i begravningslagen – om församlingen är skyldig att tillhandahålla gravplats i enlighet med 4 § i begravningslagen:
  - högst till självkostnadspris (6 § 1 mom.)
  - grunderna för avgifterna ska vara desamma för alla (6 § 2 mom.)
2. Tjänster som avses i 6 § i begravningslagen – om församlingen inte är skyldig att tillhandahålla gravplats i enlighet med 4 § i begravningslagen:
  - högst till självkostnadspris (6 § 1 mom.)
  - begravningslagen förutsätter inte att avgifterna är desamma
  - diskrimineringsförbud enligt 6 § i grundlagen
3. Avgifter för andra tjänster utöver de som avses i 6 § i begravningslagen:
  - inga begränsningar i begravningslagen
  - diskrimineringsförbud enligt 6 § i grundlagen.

År 2004 uppgick de totala kostnaderna (brutto) för de olika uppgiftsområdena inom Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland till sammanlagt 883,3 miljoner euro.

Av detta utgjorde begravningsväsendets andel 91,3 miljoner euro, dvs. ca 10,3 %. Begravningsväsendets verksamhetsintäkter var 14,1 miljoner euro och nettokostnaderna 77,2 miljoner euro. Verksamhetsintäkterna täckte således ca 15 % av de totala kostnaderna. År 2004 utgjorde församlingarnas samfundsskatteintäkter 96 miljoner euro. Kyrkans samfundsskatteandel har motiverats med församlingarnas samhälleliga uppgifter, av vilka begravningsväsendet, medverkan i upprätthållandet av befolkningsdatasystemet samt underhållet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader är lagstadgade. Därutöver sköter kyrkan många samhälleliga serviceuppgifter inom ramen för barn- och ungdomsarbetet, diakoniarbetet och arbetet bland finländare utomlands. Församlingen skall uppskatta kostnaderna för de lagstadgade samhälleliga uppgifterna som en helhet i relation till beloppet av den erhållna samfundsskatteandelen. Luckan fylls i första hand med avgiftsintäkter från uppgiftsområdena samt eventuella andra intäkter, och med kyrkoskatteintäkter först när nämnda intäkter inte räcker till.

Församlingen kan inom de i lagen angivna gränserna fastställa avgifterna så att de stöder den önskade praxisen inom begravningsväsendet. Vi rekommenderar att ändamålsenliga helheter bildas av betalningsprestationerna inom begravningsväsendet som underlag för prissättningen. En avgift bör tas ut både för en ny gravplats och för en förlängning av tiden för gravrätten. Kostnadsfaktorer som gäller underhållet av begravningsplatsen kan beaktas i priserna för gravplatserna, och därför kan gravplatsavgifterna variera beroende på förhållandena på begravningsplatsen. Som gravplatsavgift på ett konfessionslöst gravområde rekommenderas samma avgift som den avgift som tas ut för en vanlig, liknande gravplats på begravningsplatsen på den avlidnes boningsort. Viktiga uppgifter i anknytning till begraving är öppning, täckning och iståndsättande av grav. Avgifterna för dessa borde vara enhetligare och grunda sig på de kostnader som orsakas församlingen. För välsignelse av grav ska man inte ta ut serviceavgifter som relaterar till dem som utför förrättningen. Om det inte handlar om en kyrklig förrättning, är det möjligt att ta ut avgifter. Vi rekommenderar att sakrala lokaler ska kunna användas avgiftsfritt när gravar för en person som hör till evangelisk-lutherska kyrkan välsignas, oberoende av personens boningsort. Däremot kan en avgift tas ut om lokalerna används för begraving av personer som inte hör till kyrkan.

I betänkandet ges även exempelavgifter genom vilka församlingarna, genom att anpassa dem till sina egna förhållanden, kan nå en enhetligare prissättning.

KYRKOSTYRELSEN

Kanslichef Risto Junttila

Markanvändningschef Harri Palo

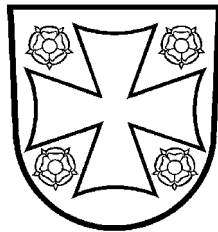
BILAGA Avgiftsarbetsgruppens betänkande

ISSN 0782-9558

Tryckort: Kyrkostyrelsens kopieringscentral

BEGRAVNINGSVÄSENDETS AVGIFTER

**Betänkande av den av Kyrkostyrelsen 14.12.2004
tillsatta arbetsgruppen**

Till kyrkostyrelsen

Kyrkostyrelsen tillsatte vid sin session 14.12.2004 en arbetsgrupp för att sammanställa anvisningar till församlingarna om begravningsväsendets avgifter. Arbetet skulle vara slutfört 30.6.2005. Till ordförande för arbetsgruppen utsågs kanslichef Risto Junttila från Kyrkostyrelsen. Till övriga medlemmar utsågs överinspektör Joni Hiitola från undervisningsministeriet, kyrkoherde Jorma Silander från församlingen Punkaharjun seurakunta, ekonomidirektör Leena Junnikkala från den kyrkliga samfälligheten Oulun seurakuntayhtymä och överträdgårdsmästare Tuovi Lehtinen från den kyrkliga samfälligheten Vanda kyrkliga samfällighet. Till sekreterare för arbetsgruppen utsågs markanvändningschef Harri Palo från kyrkostyrelsen. Arbetsgruppen tog namnet *Arbetsgruppen för begravningsväsendets avgifter (Hautaustöimen maksutyöryhmä)*.

Arbetsgruppen sammanträdde fem gånger under arbetet med att sammanställa anvisningarna. Arbetsgruppen har hört ecklestiastikråd Seppo Häkkinen i egenskap av sakkunnig. Arbetsgruppen har slutfört sin uppgift och överlämnar högaktningsfullt sitt betänkande till kyrkostyrelsen.

Helsingfors den 20 juni 2005

Risto Junttila

Joni Hiitola

Leena Junnikkala

Tuovi Lehtinen

Jorma Silander

Harri Palo

INNEHÅLL

BEGRAVNINGSVÄSENDETS AVGIFTER.....	5
Bakgrund.....	5
Begravningsväsendets avgifter i lagstiftningen	6
Begravningsväsendet som en del av församlingarnas ekonomi	7
Om fastställandet av avgifter och prissättningspolitiken.....	8
Specifikation av begravningsväsendets avgifter.....	9
Gravavgifter.....	10
Avgifter för själva gravsättningen	11
Jordfästningar.....	12
Debitering av avgifter för kyrkliga förrättningar.....	12
Lokalanvändning.....	13
Användningen av sakrala lokaler för jordfästning.....	13
Exempel på begravningsväsendets avgifter.....	13

BEGRAVNINGSVÄSENDETS AVGIFTER

Den av kyrkostyrelsen 14.12.2004 tillsatta arbetsgruppens betänkande 20.6.2005

Bakgrund

Tillämpningen av begravningslagen (457/2003), som trädde i kraft i början av år 2004, har krävt att avgifterna för begravningsväsendet ändras. Enligt begravningslagen kan en evangelisk-luthersk församling eller kyrklig samfällighet ta ut avgifter för upplåtelse av en gravplats, tjänster i anknytning till gravsättningen och skötseln av graven. Avgifterna får vara högst lika stora som kostnaderna för produktionen av tjänsterna och grunderna för avgifterna skall vara desamma för alla som har rätt att bli begravda på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens begravningsplats (detta benämns nedan *principen om lika avgifter*).

Förutom de uppgifter som nämns i begravningslagen omfattar begravning även andra uppgifter – vissa av dessa följer av kyrkolagen eller kyrkoordningen, andra utgörs av övriga tjänster som församlingarna tillhandahåller. Fastställandet av avgifterna för begravningsväsendet har föranlett livlig diskussion. Man har framfört ställningstaganden om rättviseaspekterna i systemet, tillämpandet av principen om lika avgifter samt församlingarnas möjligheter att ta ut avgifter för olika uppgifter.

Den av undervisningsministeriet tillsatta arbetsgruppen för uppföljning av begravningslagen konstaterade i sitt utlåtande om begravningsväsendets avgifter 19.10.2004, att man i grunderna till regeringens proposition om begravningslagen ansett att den finansiering som är tillgänglig för upprätthållandet av begravningsplatserna ingår i församlingarnas andel av samfundsskatteintäkterna. Församlingarnas samfundsskatteintäkter räcker, för hela kyrkan och på lång sikt, i genomsnitt till för att täcka nettokostnaderna för begravningsväsendet. Men samfundsskatteintäkterna fördelar sig ojämnt mellan församlingarna. I sitt utlåtande till riksdagens förvaltningsutskott 28.2.2005 ansåg kyrkostyrelsen att det i utredningen föreslagna sättet att fortskrida för att avlägsna missförhållandena i anknytning till principen om lika avgifter i begravningslagen är acceptabelt, men konstaterade dock att församlingarna även har andra uppgifter utanför begravningsväsendet som är samhälleliga till sin natur. En del av dessa uppgifter är lagstadgade.

Kyrkomötet våren 2005 godkände förslaget om ändring av betalningsgrunden för grundavgiften till Kyrkans centralfond och en justering av principen för hur samfundsskatteandelen skall fördelas. Ändringarna av kyrkolagen (1054/1993) och lagen om skatteredovisning (532/1998) i enlighet med förslaget är tänkta att träda i kraft 1.1.2006. Enligt förslaget skall bl.a. utdelningen av samfundsskatten redovisas till församlingarna till hälften enligt gällande bestämmelser och till hälften i proportion till folkmängden i den kommun eller de kommuner som motsvarar församlingen eller den kyrkliga samfälligheten. Förslaget grundar sig bl.a. på de uppgifter församlingarna har i enlighet med begravningslagen. Genom denna ändring skulle fördelningen av samfundsskatten mellan församlingarna kunna utjämnas.

Kyrkostyrelsen har senast gett anvisningar om begravningsväsendets avgifter i cirkuläret 32/1999 (delvis upphävt) och 20/2003. Det nya läget kräver att frågan behandlas på nytt. Kyrkostyrelsen tillsatte 14.12.2004 en arbetsgrupp för att bereda en anvisning för församlingarna om begravningsväsendets avgifter. I arbetsgruppen ingick representanter för kyrkostyrelsen, undervisningsministeriet och församlingarna. Arbetsgruppens arbete omfattade två skeden. För det första skulle arbetsgruppen utreda vilka principer som med stöd av lagstiftningen kan godkännas i olika frågor. För det andra skulle arbetsgruppen utvärdera vilka principer som skall rekommenderas med beaktande av församlingarnas uppgifter, verksamhet och ekonomi.

I denna anvisning används ordet *församling* för enkelhetens skull om både en församling och en kyrklig samfällighet inom den evangelisk-lutherska kyrkan.

Begravningsväsendets avgifter i lagstiftningen

6 § i begravningslagen behandlar avgifter för upplåtelsen av en gravplats, tjänster i anknytning till gravsättningen och skötseln av graven. Enligt grunderna till regeringens proposition hänger de tjänster som avses i bestämmelsen samman med skyldigheten att upprätthålla allmänna begravningsplatser. Som exempel på tjänster som faller utanför bestämmelsen nämns uthyrning av jordfästningskapell, kyrka eller annan lokal och klockringning. På samma sätt kan man väl anse att bestämmelsen inte skall tillämpas t.ex. på den andliga delen av begravningsväsendet eller tjänster i anslutning till minnesstunder, eftersom dessa inte omedelbart hänger samman med skyldigheten att upprätthålla allmänna begravningsplatser.

Enligt 1 mom. i paragrafen får avgifterna vara högst lika stora som produktionskostnaderna för tjänsten i fråga.

Enligt 2 mom. i paragrafen skall grunderna för avgifterna vara desamma för alla dem som har rätt att bli gravsatta på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens begravningsplats. Paragrafen gäller med andra ord sådana situationer där församlingen enligt § 4 i begravningslagen är skyldig att tillhandahålla en gravplats. Avgifterna får inte visa på sådana skillnader som har att göra med den avlidnes person (t.ex. medlemskap i ett religiöst samfund). För olika tjänster kan dock olika avgifter tas ut. Till exempel kan priset på en gravplats variera på olika begravningsplatser som hör till församlingen. Avgifterna får dock inte vara ens indirekt diskriminerande, så att de i verkligheten leder till ett diskriminerande slutresultat. En sådan situation skulle kunna uppstå t.ex. om prissättningen av gravplatserna på ett konfessionslöst gravområde skilde sig från församlingens övriga gravområden.

6 § 2 mom. i begravningslagen gäller inte situationer när man på begravningsplatsen gravsätter en avliden för vilken församlingen inte skulle vara skyldig att tillhandahålla en gravplats. Även då utgör självkostnadspriset den övre gränsen för avgifterna, eftersom 6 § 1 mom. också gäller situationer när församlingen inte är skyldig att tillhandahålla en gravplats.

Församlingen kan helt eller delvis bevilja befrielse från avgifterna enligt begravningslagen om den avlidne varit krigsveteran som kämpat vid fronten eller av något därmed jämförbart skäl. Befrielsen från avgifter kan också gälla en sådan persons maka eller make.

Förutom bestämmelserna om avgifter i begravningslagen skall man vid fastställandet av avgifterna beakta bestämmelsen i 6 § i grundlagen om jämlikhet och det därtill relaterade diskrimineringsförbudet samt den förvaltningsrättsliga jämlikhetsprincipen. Dessa skall iakttas

även i sådana fall där bestämmelsen om lika stora avgifter enligt begravningslagen inte tillämpas. I enlighet med 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Skillnader i avgifterna som beror på personens medlemskap i ett religiöst samfund är därmed tillåtna bara med stöd av ett godtagbart skäl.

Följande bestämmelser tillämpas i olika situationer:

1. Tjänster som avses i 6 § i begravningslagen – om församlingen är skyldig att tillhandahålla gravplats i enlighet med 4 § i begravningslagen
  - högst till självkostnadspris (6 § 1 mom.)
  - grunderna för avgifterna skall vara desamma för alla (6 § 2 mom.)

2. Tjänster som avses i 6 § begravningslagen – om församlingen inte är skyldig att tillhandahålla gravplats
  - högst till självkostnadspris (6 § 1 mom.)
  - begravningslagen förutsätter inte att avgifterna är desamma
  - diskrimineringsförbud enligt 6 § i grundlagen

3. Avgifter för andra tjänster utöver de som avses i 6 § begravningslagen
  - inga begränsningar i begravningslagen
  - diskrimineringsförbud enligt 6 § i grundlagen.

Begravningsväsendet som en del av församlingarnas ekonomi

I cirkulär nr 44/2002 gav kyrkostyrelsen anvisningar om fördelningen av kostnader i församlingar och kyrkliga samfälligheter. Enligt anvisningen skall kostnaderna fördelas enligt orsaksprincipen på olika uppgiftsområden, t.ex. begravningsväsendet. De första boksluten enligt anvisningen gjordes i församlingarna för år 2004. Enligt uppgifter uppgick de totala kostnaderna (brutto) för de olika uppgiftsområdena till sammanlagt 883,3 miljoner euro år 2004. Av detta utgjorde begravningsväsendets andel 91,3 miljoner euro, dvs. ca 10,3 %. Begravningsväsendets verksamhetskostnader var 66,4 miljoner euro, verksamhetsintäkterna 14,1 miljoner euro, interna kostnaderna 2,4 miljoner euro, avskrivningarna och interna räntorna på kapitalet 11,2 miljoner euro, andelen av förvaltningsutgifterna 11,3 miljoner euro och nettokostnaderna 77,2 miljoner euro. Verksamhetsintäkterna täckte således ca 15 % av de totala kostnaderna. Man bör märka att gravvårdsavtalen inte ingår och inte heller skall ingå i denna kalkyl.

I Finland avled år 2004 cirka 47 600 personer. Ungefär 98 % av de avlidna begravas på begravningsplatser som upprätthålls av evangelisk-lutherska församlingar och kyrkliga samfälligheter. En begravd avliden kostade i genomsnitt församlingen ca 1 950 euro. Då intäkterna från begravningsväsendet var ca 300 euro per begravd avliden, var församlingarnas nettokostnader år 2004 ca 1 650 euro per begravd avliden. Eftersom kalkylen baserar sig på uppgifter för enbart ett år är felmarginalen stor, men siffrorna är ändå riktgivande. De ekonomiska församlingsenheterna visar på stora skillnader både när det gäller kostnaderna och intäkterna i anknytning till begravningsväsendet.

År 2004 utgjorde församlingarnas samfundsskatteintäkter 96 miljoner euro. Kyrkans andel av samfundsskatten har motiverats med församlingarnas samhällliga uppgifter, av vilka be-

gravningsväsendet, deras medverkan i upprätthållandet av befolkningsdatasystemet samt underhållet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader är lagstadgade. Därutöver sköter kyrkan många samhällsliga serviceuppgifter inom ramen för barn- och ungdomsarbetet, diakoniarbetet och arbetet bland finländare utomlands. Det nya sättet att fördela kyrkans andel av samfundsskatten i enlighet med kyrkomötets beslut ger församlingarna mer jämlika ekonomiska förutsättningar att klara av sina uppgifter. Kyrkans centralfonds understödssystem bibehålls som stöd för de minst bemedlade församlingarna, men behovet av understöd minskar. Församlingen skall uppskatta kostnaderna för de lagstadgade samhällsliga uppgifterna som en helhet i relation till beloppet av den erhållna samfundsskatteandelen. Luckan fylls i första hand med avgiftsintäkter från uppgiftsområdena samt eventuella andra intäkter, och med kyrkoskatteintäkter först när nämnda intäkter inte räcker till (se avsnittet Exempel på begravningsväsendets avgifter).

Om fastställandet av avgifter och prissättningspolitiken

Enligt 17 kap. 5 § i kyrkoordningen fattar kyrkofullmäktige beslut om de avgifter som tas ut för gravar. Att besluta om övriga avgifter hör till kyrkorådets befogenhetsområde. Avgifterna skall basera sig på en godkänd taxa. Om debiteringen av avgifterna inom ramen för taxan kan den myndighet till vilken uppgifterna inom begravningsväsendet har tilldelats fatta beslut om genom en föreskrift eller instruktion.

Om lagen möjliggör olika priser t.ex. för invånare på orten och invånare på andra orter, skall avgiften fastställas efter den avlidnes boningsort, inte efter den som innehar gravrätten eller övriga anhöriga.

Principen om lika avgifter i enlighet med begravningslagen gäller tveklöst följande avgifter. gravplats, gravöppning, återfyllning och iståndsättning av grav samt gravskötsel. Prissättningen av de övriga uppgifterna behandlas separat i denna anvisning.

Observera att regleringen av avgifterna enligt begravningslagen berör en evangelisk-luthersk församling bara om det är församlingens sak att begrava den avlidne. Om den avlidne begravs på en begravningsplats som upprätthålls av någon annan, är det inte nödvändigtvis den evangelisk-lutherska församlingens uppgift att producera eventuella tjänster i anknytning till begravningen. Församlingen kan ändå tillåta t.ex. att den avlidne förvaras i församlingens lokaler även om begravningen sker på en begravningsplats som inte hör till församlingen. I en situation av det här slaget rekommenderas att den som upprätthåller den andra begravningsplatsen ingår ett avtal med församlingen om detta. Med stöd av avtalet kan församlingen t.ex. fakturera användningen av lokalen till självkostnadspris av den som upprätthåller den andra begravningsplatsen.

Församlingen kan inom de i lagen angivna gränserna fastställa avgifterna så att de stöder en praxis som begravningsväsendet anser vara önskvärd. Till exempel kan man främja kremation genom att erbjuda olika förmånliga begravningsalternativ.

Enligt lagen är det acceptabelt att församlingen tar ut en gravplats- och begravningsavgift som motsvarar självkostnadspriset eller en annars högre avgift om den avlidne är från en annan ort. Det är vanligt att en person som bott länge på en ort vill tillbringa sina sista levnadsår någon annanstans men önskar bli begravd på sin gamla hemort. Därför är det anledning att fastställa avgifterna så att prisskillnaden mellan avgifterna för ortsbör respektive icke-ortsbör inte blir orimligt stor.

Det verkar som att begravningslagen möjliggör skilda avgifter för icke-ortsbor beroende på om dessa har hört till kyrkan eller inte. På grund av diskrimineringsförbudet i grundlagen måste det finnas ett godtagbart skäl för skillnader i prissättningen. Det är att rekommendera att skillnader bara görs när de även kan gälla ortsbor, till exempel när det gäller lokalhyror.

Församlingarna har befogenhet att prissätta begravningsväsendets tjänster fritt inom ramen för de gränser som stipuleras i lagen – den nedre gränsen är en avgiftsfri tjänst och den övre gränsen är prissättning enligt självkostnadspriset. Detta har lett till stora skillnader i olika församlingars prissättning av samma uppgifter. Att man byter boningsort är mycket vanligt nuförtiden. För en person som flyttat från en ort till en annan kan stora skillnader i begravningsväsendets taxor verka slumpmässiga och omotiverade. I detta sammanhang har man även tagit upp frågan om jämlik behandling av medborgarna. Begravningslagen i sig styr inte församlingarna mot en enhetligare prissättning. Mot denna riktning kan man dock gå förutsatt att församlingarna tillämpar en prissättningsprincip enligt vilken de kostnader för begravningsväsendet som statlig medverkan inte täcker tas ut som begravningsväsendets avgifter. Avgifterna kan fastställas enligt orsaksprincipen med beaktande av avgifternas styreffekter (se avsnittet Exempel på begravningsväsendets avgifter).

Specifikation av begravningsväsendets avgifter

Nedan några vanliga punkter i församlingarnas begravningsstaxor:

- Gravavgifter: kistgrav (grund/djup, barngrav), urngrav, förlängning av gravrättstiden, gravplats i minneslund, gravplats i kolumbarium.
- Avgifter för själva gravsättningen: gravöppning (kistgrav: grund/djup, urngrav), demontering av sockel och gravsten, demontering av kantsten, återfyllning (kistgrav: grund/djup, urngrav), montering av sockel och gravsten, montering av kantsten, iståndsättning (kistgrav: gräs-/grusbeläggning, barrtäckning; urngrav, gravsättning i minneslund, begraving på område där aska kan strös ut), söndagsarbete, ljus.
- Förutom vid begraving: iståndsättande av grav, upprättning av gravsten.
- Gravstensavgifter: gravsten, sockel, minnesplakett på gemensamma stenar.
- Lokalhyror: förvaring av den avlidne, kyrka/kapell, lokal för minnestunden.
- Transportavgifter: transport av den avlidne till krematoriet, transport av den avlidne till kappellet/begravningsplatsen, bärare.
- Kremeringskostnader: kremering, urna, urnans förvaring efter kremeringen.
- Jordfästning samt olika serviceavgifter: präst (jordfästning, minnesstund), kantor (jordfästning, minnesstund), kyrkvärd, ljus och/eller blommor i kyrkan eller kappellet, klockringning, handledning, söndagsarbete.

En del av avgifterna varierar beroende på om den avlidne var en ortsbo eller icke-ortsbo. En del av avgifterna kan variera beroende på om den avlidne var medlem i en församling inom evangelisk-lutherska kyrkan eller inte.

Det rekommenderas att man sammanför betalningarna till begravningsväsendet till ändamålsenliga helheter som grund för prissättningen i stället för att man skulle ha skilda priser för alla tjänster som i allmänhet ingår i en begraving. Däremot kan valfria tjänster samt alternativa, prismässigt olika tjänster prissättas separat.

Gravavgifter

Den avlidne kan begravas i en ny grav eller en tidigare upplåten grav. Rätten till en ny grav gäller alltid en viss tid. Rätten till en tidigare upplåten grav kan gälla en viss tid eller permanent. Med en grav avses en eller flera gravplatser och en gravplats kan bestå av en eller flera gravutrymmen. Ur förvaltningens synvinkel är graven en helhet, eller när man upplåter gravrättstider skall man se till att de olika gravplatserna i samma grav har lika långa gravrättstider.

Om den avlidne begravs i en ny grav tas en avgift ut för gravrättstiden. Avgiften är densamma för alla invånare i kommunen oberoende av tillhörigheten till församlingen. Avgiften för icke-ortsbor kan vara högre. Avgiften bestäms efter den avlidnes boningsort, inte efter den anhöriges boningsort även om det är den anhörige som löser in graven. En eller flera lediga gravplatser kan upplåtas samtidigt. Enligt huvudregeln skall man vid upplåtelsen av en grav komma överens om vem som kan begravas i graven, annars kan man i en ledig gravplats i första hand begrava den avlidnes änka, därefter den avlidnes anhöriga i rakt uppstigande eller nedstigande led. Avgiften för en tillsvidare ledig gravplats debiteras beroende på om änkan eller annan person för vilken gravplatsen är avsedd för vid upplåtelsen av gravplatsen är orsbo eller icke-ortsbo. Byte av boningsort som sker senare har ingen betydelse i frågan. Avgiften för alla gravplatser som upplåts debiteras samtidigt som graven upplåts. Man borde upphöra med olika reserveringsavgifter som fortfarande tillämpas, eftersom dessa leder till oklarheter beträffande gravplatsernas gravrättstider.

Om den avlidne gravsätts i en tidigare upplåten grav skall ingen gravplatsavgift tas ut för den tid gravrättstiden fortsättningsvis gäller. Gravrättstiden skall vara minst lika lång som den tid graven skall hållas i orört tillstånd. Gravplatsavgiften tas ut för den tid som upplåtes utöver den gällande gravrättstiden. När man begraver en avliden i en grav vars gravrätt har upplåtits för all framtid, dvs. så länge graven är en del av den fredade begravningsplatsen, skall ingen gravplatsavgift tas ut.

Förutom i samband med gravsättning kan gravrättstiden för en grav förlängas när som helst när giltighetstiden går ut, om det inte finns något hinder för detta.

För en förlängning av gravrättstiden skall man ta ut samma avgift för alla invånare i kommunen oberoende av tillhörigheten till församlingen. Det är att rekommendera att man för förlängningen av gravrättstiden inte tar ut en högre avgift ens i det fall att en icke-ortsbo gravsätts i en tidigare upplåten grav. En högre avgift kan ibland vara orimlig. Församlingen skall i första hand sörja för att det finns tillräckligt med lediga gravplatser på begravningsplatsen för invånarna i den egna kommunen. Därför är det motiverat med högre avgifter för nya gravar. Återanvändningen av tidigare upplåtna gravar minskar behovet av nya gravplatser. Därför borde man främja gravsättning i en tidigare upplåten grav genom att göra en förlängning av gravrättstiden förmånligare än inlösen av en ny gravplats.

För aska har ingen tid för orördhet fastställts, men 15 år kan betraktas som en minimibesittningstid vid begravning av aska. I en gravplats för en kista kan man begrava flera urnor. I en sådan situation skall en avgift tas ut på basis av antalet urnor, oberoende av hur många kistgravplatser som står till förfogande för urnorna.

För närvarande upplåter många församlingar avgiftsfria gravplatser för sina kommuninvånare. I en sådan församling är det av nämnda orsak ändamålsenligt att även en förlängning av gravrättstiden är gratis. Förfaringssättet kan leda till oklarheter beträffande såväl gravrättstiden som innehavaren av gravrätten. Därför är det att rekommendera att en avgift tas ut både

för en ny gravplats och för en förlängning av tiden för gravrätten. Då uppkommer inga oklarheter angående gravrättstidens längd. I vanliga fall är den person som har skött om gravrätten också gravrättens innehavare. Med gravplatsavgiften kan man också jämna ut prisskillnader mellan församlingarna.

Om det på församlingens begravningsplats finns områden som är olika med avseende på gravdjupet, kan avgiften per gravplats vara lägre på områden för djupa gravar. På det här sättet kan man främja en ändamålsenlig markanvändning.

På ett område för djupa gravar kan avgiften vara gravplatsspecifik. När man begraver en avliden i en djup grav sker den första gravsättningen alltid i den lägsta djupet.

På begravningsplatsen kan det finnas områden som underhålls på olika sätt t.ex. med avseende på skötselnivån. Kostnadsfaktorer som gäller underhållet av begravningsplatsen kan beaktas i priserna för gravplatserna, och därför kan gravplatsavgifterna på samma begravningsplats variera beroende på förhållandena.

Ett konfessionslöst gravområde kan vara beläget på annan ort. I ett sådant fall bestäms avgiften för gravplatsen efter den avlidnes boningsort. Kvaliteten på det konfessionslösa gravområdet kan inverka på gravplatsavgiften. Som gravplatsavgift på ett konfessionslöst gravområde rekommenderas i allmänhet samma avgift som tas ut för en vanlig, liknande gravplats på begravningsplatsen på den avlidnes boningsort. En sådan praxis är att rekommendera där den församling som upprätthåller det konfessionslösa gravområdet tar ut ett självkostnadspris för gravplatserna av avtalsförsamlingarna. Den avlidnes dödsbo betalar en avgift för gravplatsen till församlingen på den avlidnes boningsort utifrån denna församlings taxa. Avgiften kan variera i olika församlingar.

På begravningsplatsen kan det finnas traditionella, separata områden som endast är avsedda för begravning av församlingsmedlemmar. Gravplatsavgiften för ett sådant område skall vara densamma som motsvarande gravplatsavgift för det allmänna gravområdet. En lägre gravplatsavgift kan betraktas som att man kringgår begravningslagens princip om lika avgift.

Avgifter för själva gravsättningen

Öppning, återfyllning och iståndsättande av grav är centrala uppgifter i anknytning till begravningen.

Prisskillnaderna för gravplatserna för Ortsbor respektive icke-Ortsbor kan motiveras med att församlingen i första hand skall sörja för att begravningsplatsen räcker till för invånarna på den egna orten. Men det finns ingen motsvarande grund för skillnader i prissättningen av uppgifterna i samband med gravsättningen. Avgifterna för gravsättningen borde vara enhetligare och grunda sig på de kostnader som orsakas församlingen.

I många församlingar utförs öppnandet och återfyllandet av graven av en extern företagare. Detta påverkar inte nödvändigtvis de avgifter som församlingen tar ut för tjänsterna. Det pris som företagaren debiterar av församlingen kan dock fastställas som avgift.

De kostnader som en gravöppning orsakar församlingen kan variera beroende på vilket slags område gravsättningen sker på, hur djup graven är, vid vilken årstid gravsättningen infaller och hurdana förberedelser gravöppningen förutsätter. Vid prissättningen av åtgärderna kunde

en princip vara att olika priser fastställs bara för sådant som den avlidnes anhöriga fritt kan påverka. Till exempel kostnader som orsakas av upptining av tjäle och stödjande av graven kan inkluderas i en paketavgift. Gravdjupet är en motiverad prissfaktor. Om gravöppningen kräver att gravstenen och/eller kantstenar avlägsnas, är det skäl att prissätta dessa åtgärder separat.

Ibland sköter den avlidnes anhöriga om återfyllningen av graven, och detta kan då beaktas i prissättningen av uppgifterna. Beroende på hur graven är stödd är detta inte alltid möjligt, och härom bör därför alltid avtalas separat.

Det finns situationer då församlingen är tvungen att även ta hand om monteringen av gravstenen och kantstenarna. Det är bra att prissätta dessa uppgifter separat, även om det i de flesta fall är en företagare utanför församlingen som utför uppgifterna på uppdrag av de anhöriga.

Vid brådskande uppgifter kan det hända att det krävs söndagsarbete av församlingens medarbetare. Söndagsarbete bör beaktas i tarifferna och förhöjda avgifter skall nämnas när man avtalar om uppdraget.

Jordfästningar

Kyrkans heliga förrättningar är en väsentlig del av församlingarnas gudstjänstliv. Församlingsmedlemmarna har rätt att delta i dessa förrättningar. När det gäller jordfästning har denna rätt utvidgats till att – på vissa villkor – även omfatta personer som inte hör till kyrkan. Vid förrättningarna når man en stor skara som inte annars deltar i församlingarnas verksamhet och gudstjänstliv.

Jordfästningarna är av särskild betydelse. De är själavård för de levande. Döden berör djupt och får människorna att tänka på meningen med och värdet av att finnas till. Guds ord, bönerna och psalmerna vårdar och hjälper vid sorgearbetet samt öppnar, genom hoppet om en evighet, insikter i det kristna budskapets kärna. Med tanke på kyrkans uppgift är varje förrättning en stor utmaning och en möjlighet som inte skall lämnas outnyttjad.

Debitering av avgifter för kyrkliga förrättningar

En förrättning är kyrklig när en präst utför den enligt kyrkohandboken. Till exempel högtidliga ramar och musik av en kantor gör inte en tillställning till en kyrklig förrättning även om den hålls i en sakral lokal (kyrka eller kapell).

För jordfästningen skall, på grund av dess gudstjänstelika natur, inga sådana serviceavgifter tas ut av de anhöriga som gäller utförandet av förrättningen (präst, kantor, kyrkvärd mm.). Om en förrättningen inte uppfyller kriterierna för en kyrklig förrättning kan man ta ut avgifter.

Församlingen kan betala fastställda förrättningsarvoden för kyrkliga förrättningar till dem som utför förrättningarna i enlighet med villkoren i det godtagbara rekommendationsavtalet.

Lokalanvändning

Användningen av sakrala lokaler för jordfästning

Det är att rekommendera att sakrala lokaler skall kunna användas avgiftsfritt för jordfästningen av en person som hör till evangelisk-lutherska kyrkan jordfästs, oberoende av personens boningsort. Däremot kan en avgift tas ut om lokalerna används för begravning av personer som inte hör till kyrkan.

När det gäller medlemmar i andra kyrkor och samfund har biskoparna gett rekommendationen ”Överlåtandet av en kyrkobyggnad eller församlingsutrymmen till att brukas av andra kyrkor och kristna trossamfund” (4.11.1997). Enligt en anvisning för kyrkliga förrättningar som biskopsmötet godkände 13–14.9.2005 kan en lokal som vigts till sakral lokal (en kyrka, ett kapell, ett jordfästningskapell eller en därmed jämförbar byggnad) tillfälligt överlåtas för användning av ett annat kristligt samfund. Däremot skall man avhålla sig från tillåta att icke-kristliga eller icke-religiösa tillställningar hålls i lokalerna.

När det gäller hyran för förvaring av en avliden skall man följa principen om lika avgifter. Förvaringsutrymmet kan betraktas som en tjänst med omedelbar anknytning till begravningen. För övriga lokaler kan man debitera en hyra som fastställts av församlingen samt övriga eventuella kostnader som baserar sig på de faktiska kostnaderna.

Det är viktigt att kyrkoherden och kyrkorådet tillsammans fastställer församlingens principer för användningen och överlåtelsen av lokalerna (med beaktande av bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen).

Exempel på begravningsväsendets avgifter

Följande exempel utgår från en församling i en kommun med 10 000 invånare:

De totala (brutto-)kostnaderna för församlingens lagstadgade samhällsuppgifter uppgår i genomsnitt till 230 000 euro per år. Av dessa är begravningsväsendets andel 170 000 euro. Kostnaderna för förandet av kyrkoböckerna med avdrag för kostnaderna för upprätthållandet av församlingens medlemsregister har varit ungefär 40 000 euro. Reparationer och skyddandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader har orsakat extra genomsnittliga kostnader på 20 000 euro per år.

Den samfundsskatteinkomst som församlingen får är i genomsnitt 155 000 euro per år. Skillnaden mellan de totala (brutto-)kostnaderna för församlingens lagstadgade samhällsuppgifter och samfundsskatten är således 75 000 euro per år. Eftersom begravningsväsendets andel av de nämnda totala kostnaderna är ca 74 %, besluter församlingen att täcka en lika stor andel av skillnaden mellan utgifter och inkomsterna med begravningsväsendets avgifter. 74 % av 75 000 euro är 55 500 euro, vilket är ungefär en tredjedel av begravningsväsendets totala kostnader.

På församlingens begravningsplats gravsätts i genomsnitt 90 personer under ett år, av vilka 63 begravs i kista och 27 i urna. Av de avlidna är 6 icke-ortsbor och 14 personer sådana som inte hör till den evangelisk-lutherska kyrkan. På begravningsplatsen förlängs dessutom varje år gravrättstiden för 50 gravplatser.

Församlingen fattar beslut om begravningsväsendets avgifter utifrån följande kalkyl:

	avgift euro (uppskattning)	antal (uppskattning)	euro totalt (uppskattning)
Kistgravplats (ny, 25 år):			
ortsbo	200	56	11 200
icke-ortsbo	400	3	1 200
frontveteraner	0	4	0
Förlängning av rätt till kistgravplats (25 år):	100	50	5 000
Urnggravplats (ny, 25 år):			
ortsbo	50	24	1 200
icke-ortsbo	100	3	300
frontveteraner	0	0	0
Förlängning av rätt till urngravplats (25 år):	25	0	0
Gravöppning, återfyllning och iståndsättande:			
kistgrav	350	63	22 050
urngrav	150	27	4 050
Avlägsnande av gravsten:	25	40	1 000
Förvaringsutrymme för den avlidne/påbörjad vecka:	30	100	3 000
Kapellhyra:			
person som inte hör till ev.luth. kyrkan	150	14	2 100
Lokalhyra, minnesstund			
församlingsmedlem	50	64	3 200
övriga	150	8	1 200
			<u>55 500</u>